

Jyndovnen dysse

Dysse

Bondestenalder

Dysse

1: Gravkammeret og den tilstødende kammergang i Jyndovnen set fra syd.

Jyndovnen er en smuk langdysse fra bondestenalderen ved Godthåb lige nord for Ginnerup. Dyssen ligger i dag i et opdyrket kulturlandskab, men da den blev opført for mere end 5.000 år siden, lå den kun få hundrede meter nord for en meget smal fjordarm, som skar sig ca. ½ km ind i bakkerne fra nordsiden af Kolindsund ved Ginnerup.

Jyndovn-navnet er et gammelt jysk fællesnavn for bondestenalderens storstensgrave, og det genfindes adskillige steder på gamle kort. Det særprægede navn er sammensat af Jynd, som på jysk dialekt betyder kæmpe eller jætte, og ovn hvormed der faktisk menes en ovn. Jyndovnen er altså kæmpernes (bage)ovn, og navnet har helt givet sit udspring i den almindelige folketro, som tidligere var tilknyttet storstensgravene. Kun kæmper/jætter kunne have håndteret så store sten. Herfra kommer også navnet jættestue for de store stenhuler, hvor jætterne boede, og som i dag er den arkæologiske betegnelse for den største type af stenalderens storstensgrave.

Gravkammeret og den tilstødende kammergang i Jyndovnen set fra syd.

Jordhøjen som omgiver langdyssen er af langoval, øst - vest orienteret form (17 x 10 m), og dyssen er derfor en langdyse. Der er kun et gravkammer i dyssen, men langdysser rummer mange gange 2 eller helt op til 5 kamre, som kan være opbygget ad flere omgange. Omkring midt i den sydlige langside fører en nu delvist sammenskredet gang frem til det stenopbyggede gravkammer.

Tæt ved kammeret står endnu to af de gamle bæresten fra kammergangen, som oprindeligt også var dækket med flade dæksten, for at skabe adgang gennem den helt forseglende jordhøj som omgav både gravkammeret og gangen.

Langdyssens gravkammer og gang forsegles stadig næsten helt af den omgivende jordhøj.

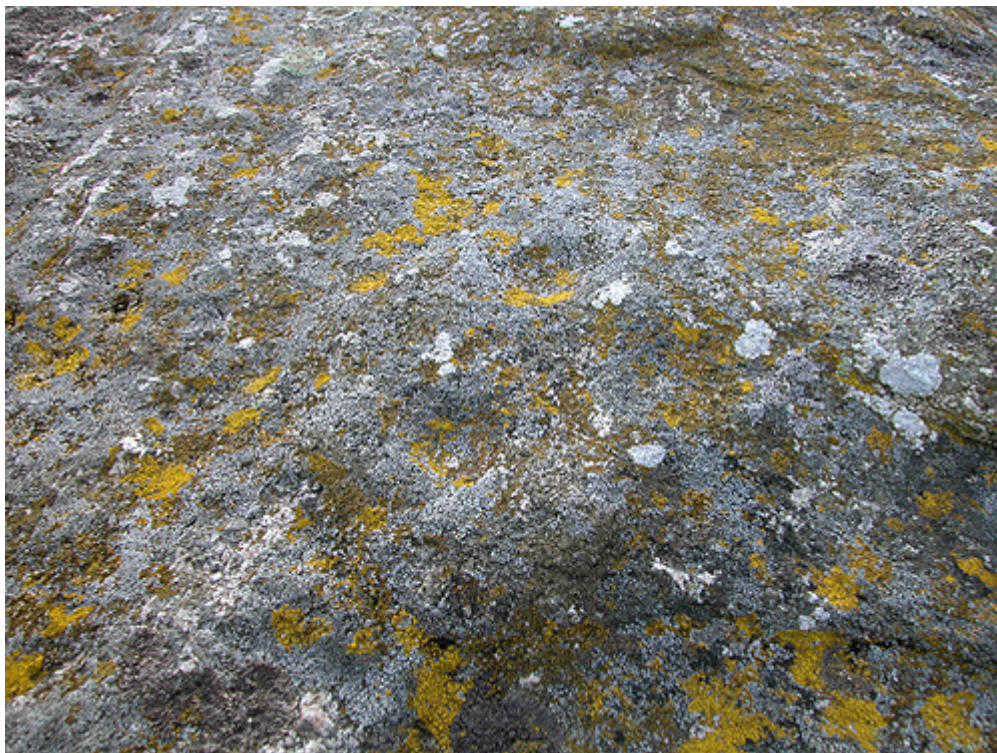
Dækstenen var sikkert også oprindeligt jorddækket, men da der på toppen af stenen ses adskillige indhuggede fordybninger - såkaldte skåltegn - som typisk stammer fra bronzealderen, må dækstenen altså allerede da have været synlig.

Dækstenen over gravkamme- ret stikker kun lidt op over højen. Her set fra nord.

Vi kender ikke til fund fra dyssen, og der har ej heller været gennemført arkæologiske udgravninger på stedet. Alle afgravninger og langdyssens nuværende udseende er derfor et resultat af uautoriserede

skattegravninger gennem tiden og almindeligt forfald. Omkring højens fod har der stået en fodkrans af sten. Disse er nu enten fjernet eller også skjult af udskreden jord fra højen.

De indhuggede skåltegn på dækstenens overside som blev indhugget i bronzealderen (1.800 - 500 f.Kr.) tolkes som frugtbarhedssymboler.

Gravkammeret er af den såkaldte polygonale / manglekantede type med 6 store bæresten. Åbningen til kammergangen er mellem to af de sydlige bæresten. De øvrige bæresten er tætstillede og vender den flade side mod kammeret.

Gravkammeret set indefra mod den tilstødende kammergang.

De tæstillede bæresten i langdyssens gravkammer vender den flade side mod kammeret, og danner sammen med den store dæksten et helt forseglet rum.

2: Langdyssens gravkammer og gang forsegles stadig næsten helt af den omgivende jordhøj.

3: Dækstenen over gravkammeret stikker kun lidt op over højen. Her set fra nord.

4: De indhuggede skåltegn på dækstenens overside som blev indhugget i bronzealderen (1.800 - 500 f.Kr.) tolkes som frugtbarhedssymboler.

5: Gravkammeret set indefra mod den tilstødende kammergang.

Adgang

- Ved Ginnerup Kirke på Kolind - Grenå landevejen drejes nordpå ad Neergårdsmindevej mod Kni / Ørum.
- Følg vejen ca. 800 m og drej til højre ad Godthåbvej, hvorefter der parkeres i vejsiden ved gården.
- Dyssen ligger let synlig på marken. Følg trampesti til højen og respekter hegning.

Faciliteter

- Informationsskilt ud for dyssens nordside mod markvejen.
- Afstand til fortidsminde: 15 m.

Særlige forhold

- Vis hensyn til nærliggende privatbeboelse / gård.

Relateret litteratur

Guide til Danske fortidsminder – Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)

Vejviser til Danmarks Oldtid – *Ingrid Falktoft Andersen (Wormianum, 1994)*
Danmarks Oldtid, Stenalderen – *Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)*
Stendysser - Arkitektur og funktion – *Palle Eriksen & Niels H. Andersen (Jysk Arkæologisk Selskab, 2014)*

Praktisk Information

ADRESSE	EJERFORHOLD
8500 Grenå, Midtjylland	Privatejet
GPS	UTM
56.417324, 10.745042	E607652 N6253894